

Porteføljestyret for muliggjørende teknologier, møte 4/2023

Dato

Fredag 8. desember 2023

Kl. 08:30-12:00

Sted

Forskningsrådets lokaler på Lysaker

Til stede

Geir Øien - leder
Heidi Austlid
Nuria Espallargas (digitalt på Teams)
Ellen-Marie Forsberg
Marianne Fyhn
Rita Glenne
Lars Holden
Karoline Schjetne
Eivind Valen

Forfall**Observatører**

Finn-Hugo Markussen, KD
André F. Mlonyeni, NFD
Christine Hafskjold, KDD (digitalt på Teams)
Frank Hernes, FD (digitalt på Teams)

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Anne Kjersti Fahlvik (sak 38/23-41/23 og sak 44/23. Alle saker digitalt på Teams)
Hilde Erlandsen
Vidar Skagestad
Trine Paus
Olaug Råd (sak 44/23. Øvrige saker digitalt på Teams)
Cecilie A. Mathiesen (sak 42/23. Øvrige saker digitalt på Teams)
Torgeir Waaga (sak 45/23. Øvrige saker digitalt på Teams)
Inderjit S. Marjara (digitalt på Teams)

Sak PSTEKNO 38/23**Godkjenning av sakslisten**

Styreleder orienterte om at behandlingen av sak 44/23 var foreslått flyttet frem til etter sak 41/23. Styret sluttet seg til sakslisten med denne endringen.

Vedtak

Sakslisten godkjennes.

Sak PSTEKNO 39/23**Godkjenning av referater**

Referat og investeringsreferat fra forrige møte ble ikke sendt ut til styregodkjenning i etterkant av møtet, slik de vanligvis blir. I denne saken var porteføljestyret derfor bedt om å godkjenne disse referatene. Styret hadde ingen kommentarer eller merknader til referatene.

Vedtak

Styret godkjenner referat og investeringsreferat fra møte PSTEKNO 3/2023.

Sak PSTEKNO 40/23**Spørsmål om habilitet**

Styret diskuterte sin habilitet.

Vedtak

Ingen inhabilitet meldt for vedtakssakene i møtet.

Sak PSTEKNO 41/23**Muntlige orienteringer**

Administrasjonen informerte om følgende saker:

- Forskningsrådets budsjett for 2024 er vedtatt i Stortinget og fordelt på porteføljestyrene av Forskningsrådets styre. KI-satsingen, som er finansiert med prisjusteringsmidler over KDs budsjett, er lagt til Porteføljestyret for muliggjørende teknologier.
- Nye porteføljestyre er oppnevnt fra 1. januar 2024. Disse er bredt sammensatt langs flere dimensjoner og vil få en tydeligere strategisk rolle.
- Forskningsrådets styre skal vedta ny strategi i mars og åpner for innspill fra eksterne interessenter. Strategien vil omhandle prioriterte områder for oppfølging av målene i langtidsplanen (LTP) og MRS-målene for Forskningsrådet, og vil bli fortløpende oppdatert ved behov.
- Alle fag skal evalueres ca. hvert 10. år. I 2021 ble det startet opp evalueringer av biovitenskap og naturvitenskap, og nå er også i gang fagevalueringer av medisin og helsefag og matematikk, IKT og teknologi. Både UH- og instituttsektoren omfattes av evalueringene.

Vedtak

Porteføljestyret tar orienteringene til etterretning.

Sak PSTEKNO 42/23**TEKNOKONVERGENS: Tildeling til læringsarena**

Porteføljestyrets behandling av saken er redegjort for i eget investeringsreferat.

Sak PSTEKNO 43/23**Oversikt over investeringer gjort av andre**

Administrasjonen orienterte om tildeling av tre innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor temaet bærekraftig fôr. Tildelingen ble gjort av Porteføljestyret for hav med midler fra flere styrer, inkludert fra Porteføljestyret for muliggjørende teknologier.

Vedtak

Porteføljestyret tar rapporteringen til etterretning.

Sak PSTEKNO 44/23**Status for arbeidet med regjeringens KI-satsing**

Administrasjonen innledet med å presentere oppdaterte tall for kunstig intelligens og øvrige IKT-forskningsområder i Forskningsrådets portefølje, inkludert norsk deltakelse i EU-prosjekter, og tall fra ny nasjonal statistikk. KI-innsatsen i Forskningsrådets portefølje har økt fra 200 mill. kroner i 2019 til nærmere 700 mill. kroner i 2023. Også de nasjonale KI-tallene viser en sterk vekst fra 2019 til 2021 (20 prosent KI-vekst og 10 prosent vekst for IKT totalt). De strategiske IKT-midlene har bidratt vesentlig til veksten, både gjennom porteføljestyrets egne utlysninger og finansiering av fire KI-SFI'er (to tilbake i 2015 og to i 2020). I 2023 var nesten 30 prosent av Forskningsrådets KI-portefølje finansiert over porteføljestyrets budsjett. Den nest største finansøren er Porteføljestyret for industri og tjenestenæringer. Senterordningene (SFI, SFF, FME) er tredje størst. Sammen med nasjonal infrastruktur (Norwegian AI Cloud) og forskerskolene på KI, danner dette et solid fundament som KI-satsingen kan bygge på.

Regjeringens KI-milliard kommer på toppen av allerede igangsatte og planlagte aktiviteter, og skal ikke være rettet mot en spesiell sektor. Porteføljestyret sluttet seg til KDs forventning om at både sektordepartementene og porteføljestyrene må øke sine KI-investeringer uavhengig av KI-milliarden. At Forskningsrådets styre har lagt budsjettansvaret for KI-milliarden til Porteføljestyret for muliggjørende teknologier mente styret var en god beslutning, spesielt fordi beskrivelsen av KI-satsingen i stor grad sammenfaller med porteføljestyrets faglige prioriteringer for Forskningsrådets IKT-satsing. Det er viktig at disse to satsingene blir sett i sammenheng.

Administrasjonen viste til at de eksterne innspillene som er mottatt, er ganske samstemte på at det er viktig å se forskningen på samfunnskonsekvenser, teknologiutvikling og det å ta teknologien i bruk i sammenheng, og at dette krever tverrfaglig forskning og samarbeid på tvers av sektorer innenfor rammen av tillit og bærekraft. Også den rådgivende ekspertgruppen tenker i disse baner og har i sitt første notat foreslått tillit, ansvarlighet og kreativitet som tverrgående temaer. Da Forskningsrådets styre behandlet forslag til rammer og retning for satsingen i sitt styremøte 6. desember, ble det vedtatt å legge særlig vekt på behovene for konsentrasjon, samarbeid på tvers av fag, aktører og sektorer og nettverks- og møteplassaktivitet i det videre arbeidet. Porteføljestyret kommenterte at utviklingen av KI går så raskt at det er viktig å ha teknologer også med i forskning som adresserer samfunnskonsekvenser og bruk av KI.

Fremover er det planlagt frokostseminar om KI-satsingen 21. desember, der også den rådgivende ekspertgruppens andre notat vil bli lagt frem. Første utlysning kommer først etter ny behandling i Forskningsrådets styre 7. februar, slik at de første tildelingene kan skje i 2024.

Porteføljestyret takket for en interessant gjennomgang og understreket at styret ser svært positivt på både forslag til innretning av satsingen og hvordan satsingen følges opp videre.

Vedtak

Porteføljestyret tar orienteringen til etterretning.

Sak PSTEKNO 45/23**TEKNOKONVERGENS: Prioriteringer 2024**

Porteføljestyret har etterlyst sammenlignende statistikk på målbare konvergensdimensjoner. Administrasjonen innledet derfor saken med å legge frem visualiseringer av fordelingen av ulike kombinasjoner av teknologiområder i prosjektene som porteføljestyret har finansiert. Disse viste at teknologikonvergensporteføljen har en større bredde i teknologiområder og en høyere andel prosjekter med flere teknologi-kombinasjoner enn de andre delporteføljene (IKT, nano, biotek). Tallene er som forventet og viser at porteføljen utvikles i tråd med porteføljestyrets uttrykte målsettinger for den.

Porteføljestyret har også etterspurt en vurdering av prosjekter i teknologiporteføljen som kun er merket med ett teknologiområde. Administrasjonen viste til to konkrete prosjekter som kun er innenfor IKT. Disse er vurdert som særlig nyskapende av ekspertpanelene fordi de kombinerer ulike teknologiområder innenfor et bredt IKT-område.

Videre la administrasjonen frem hvordan porteføljestyrets vurderinger og innspill vil bli tatt inn i kommende utlysninger: Det blir satt strengere krav langs konvergensaksen, sterkere fokus på radikal innovasjon for bærekraftig utvikling og krav til inkludering av humsam-fag med vekt på RRI. I 2024 vil teknologikonvergens være tema i fellesutlysningen av samarbeidsprosjekter (KSP). KSP ble valgt fremfor forskerprosjekter (FP) for å bidra til en balansert portefølje og involvering av næringslivet i prosjektene, og for å unngå å måtte dele budsjettammen på to utlysninger med lav tildelingsprosent.

Porteføljestyret var fornøyd med at det ser ut til at teknologikonvergensporteføljen utvikler seg i riktig retning, og støttet innstramningen langs konvergensaksen og fokuset på radikal innovasjon. Styret fremla også ønske om at det fremover vurderes å igjen lyse ut innovasjonsprosjekter innenfor teknologikonvergens, gjerne som en to-trinns prosess og med større fokus på mobilisering av SMB'er.

Vedtak

Porteføljestyret tar informasjonen til etterretning.

Sak PSTEKNO 46/23**Porteføljestyrets oppsummering av styreperioden**

Porteføljestyret var i saken bedt om å oppsummere sitt arbeid, herunder reflektere høyt rundt hva styret har fått til og ikke fått til, og hva styret

har opplevd som nyttig/bra og trøblete i perioden. Styret var også invitert til å gi råd om hvordan et nytt styre kan komme raskt i gang på en god måte.

Styreleder inviterte til en runde rundt bordet, der følgende momenter ble trukket frem:

- *Oppsummering:* Styret har hele tiden vært tydelig på bærekraft, tverrfaglighet og konvergens. Særlig fornøyd med teknologi-konvergenssatsingen, RRI-arbeidet, SFI-investeringene og at styrets arbeid med fremtidens IKT har påvirket utformingen av regjeringens KI-satsing. Har bidratt til brobygging mellom næringsliv og FoU-institusjoner. Gikk foran i utprøvingen av randomisering som utvelgelsesmetode i Forskningsrådet. Har savnet mer kontakt med andre porteføljestyrer og uformell dialog med fagmiljøene. En lærerik periode med komplementære styremedlemmer og åpne, fine samtaler og diskusjoner. Skryt til både styreleder og administrasjonen for en meget god jobb.
- *Anbefalinger:* Det er krevende å få til gode, strategiske diskusjoner digitalt. De første møtene i ny styreperiode må være fysiske. Bruke tid i starten av ny styreperiode til å forklare hva porteføljestyring er, hvem som gjør hva og hva man skal oppnå. Porteføljestyrene bør ikke diskutere søknadstyper, men være tydelige på hva de ønsker å få ut av sine investeringer.

Et samlet porteføljestyre ga uttrykk for at det var vemodig at styreperioden nå var over.

Vedtak

Porteføljestyrets refleksjoner og vurderinger tas med videre til neste styreperiode.

Sak PSTEKNO 47/23**Eventuelt**

Det var ingen saker til Eventuelt.

Sak PSTEKNO 48/23**Godkjenning av vedtaksprotokoll**

Utkast til vedtaksprotokoll ble gjennomgått og justert i møtet.

Vedtak

Vedtaksprotokollen godkjennes.

Sak PSTEKNO 49/23**Åpen refleksjon og evaluering av møtet**

Styreleder takket styremedlemmene, inkl. tidligere styremedlemmer, og administrasjonen for 4,5 lærerike år i et styre med stor lagånd, høy tillit og komplementaritet. Han viste til at det i møtet var blitt grundig belyst at styret, som ble preget av pandemien, har hatt reell betydning og vært til nytte. Resten av styret ga ros til styreleder for god ledelse gjennom hele styreperioden.